

Okul Öncesi ve Anas?n?f? Davran?? Ölçekleri (Preschool and Kindergarden Behavior Scales)

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Okul Öncesi ve Anas?n?f? Davran?? Ölçekleri (Preschool and Kindergarden Behavior Scales)*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=27753>

Özet

Okul Öncesi ve Anas?n?f? Davran?? Ölçekleri, 3 ila 6 ya? aras?ndaki çocuklar?n sosyal beceri düzeylerini ve problem davran??lar?n? sistematik olarak de?erlendirmek amac?yla uyarlanm?? kapsaml? bir ölçme arac?d?r. Ölçek, hem i?iten hem de i?itme engelli çocuk gruplar?n? kar??la?t?rmal? olarak incelemek için kullan?lm??t?r. Toplam 63 maddeden olu?an bu ölçek, Sosyal Beceri Ölçe?i (SBÖ) ve Problem Davran?? Ölçe?i (PDÖ) olmak üzere iki ana bölümden ve be? alt boyuttan meydana gelmektedir. Ölçek, çocuklar?n sosyal etkile?im, i?birli?i ve ba??ms?zlik gibi olumlu sosyal yeterliliklerini; ayn? zamanda içselle?tirilmis? (kayg?, gerginlik) ve d??salla?t?r?lm?? (sald?rganlık, alay etme) problem davran?? e?ilimlerini ölçmektedir. Derecelendirme, 4'lü Likert tipi bir format kullan?larak yap?lmaktadır.

Anahtar Kelimeler

Okul Öncesi Davran??, Sosyal Beceri, Problem Davran??, Faktör Analizi, içselle?tirilmis? Problemler, D??salla?t?r?lm?? Problemler, Uyarlama, Likert Ölçe?i.

Yazarlar

Tüy-Poyraz, S.

Amaç

Bu ölçek setinin temel amac?, okul öncesi ve anas?n?f? ça??ndaki (3-6 ya?) çocuklar?n iki temel geli?im alan?ndaki yeterliliklerini tespit etmektir: Sosyal Beceri düzeyi ve Problem Davran?? e?ilimlerinin ?iddeti. Ölçek, özellikle Tüy-Poyraz (1999) taraf?ndan gerçekleştirilen yüksek lisans tez çal??mas?nda, i?itme engelli ve i?iten çocuklar?n bu alanlardaki geli?imlerini kar??la?t?rmak için uyarlanm??t?r.

Araç, e?itimcilerin ve psikologlar?n, risk alt?ndaki çocuklar? erken dönemde belirlemesine ve sosyal-duygusal geli?im ihtiyaçlar?na yönelik uygun müdahale programlar?n? planlamasına yard?mc? olmak üzere tasarlanm??t?r. Ölçek, sosyal yeterlili?in alt bile?enlerini ayr?nt?l? olarak inceleme imkanı sunarak, çocuklar?n ba??ms?zlik, i?birli?i ve akran/yeti?kin etkile?imlerindeki performans?n? ölçmektedir.

Yap?

Okul Öncesi ve Anas?n?f? Davran?? Ölçekleri, toplam 5 alt boyutta toplanan 63 maddeden olu?ur. Bu yap? iki ana ölçe?e ayr?lm??t?r: Sosyal Beceri Ölçe?i (SBÖ) ve Problem Davran?? Ölçe?i (PDÖ).

Sosyal Beceri Ölçeği (SBÖ): Bu bölüm, çocuğun olumlu sosyal etkileşimlerini ve adaptif davranışlarını değerlendirir. Üç alt boyutu bulunmaktadır:

Sosyal Etkileşim (5 madde)

Sosyal Başlımsızlık (10 madde)

Sosyal İşbirliği (10 madde)

Problem Davranış Ölçeği (PDÖ): Bu bölüm, çocuğun duygusal ve davranışsal zorluklarını ölçer. İki alt boyutu bulunmaktadır:

Çözümlenmiş Problemler (14 madde)

Dişsallaştırılmış Problemler (24 madde)

Derecelendirme, 4'lü Likert formatında (0= asla, 3= sık sık) yapılmaktadır, bu da davranışların gözlenmesi için nicel bir değerlendirme sağlar.

Geçerlik

Ölçeğin psikometrik geçerliliği, kapsam ve yapı geçerliliği analizleri ile sağlanmıştır. **Kapsam geçerliliği**, psikoloji ve özel eğitim alanlarında uzmanlaştıkları kişilerin görüşlerine başvurularak elde edilmiştir. Uzmanlardan, ölçek maddelerinin 3-6 yaş grubundaki çocukların sosyal beceri düzeylerini ve problem davranışlarını ne ölçüde temsil ettiğini değerlendirmeleri istenmiştir.

Yapı geçerliliği ise, faktör analizi tekniği kullanılarak incelenmiştir. Madde seçimi ve faktör yapısının belirlenmesinde titiz bir süreç izlenmiştir. Bir maddenin belirli bir faktöre dahil edilebilmesi için .40 faktör yükü uygun görülür; ancak yorumlanabilir şekilde olarak .30 faktör yükü de dikkate alınmıştır. Ayrıca, maddelerin buldukları faktördeki yük değeri ile diğer faktörlerdeki yük değerleri arasındaki farkın en az .10 olması şart aranmıştır. Bu kriterler, alt boyutların birbirinden ayrılan, güçlü ve net yapılar sergilemesini sağlamıştır.

Güvenilirlik

Ölçeğin güvenilirlik analizleri, iç tutarlılık katsayıları (Cronbach Alfa ve Spearman-Brown) kullanılarak detaylı bir şekilde rapor edilmiştir. Elde edilen katsayılar, ölçek alt boyutlarının yüksek düzeyde güvenilir olduğunu göstermektedir.

Cronbach Alfa İç Tutarlılık Katsayıları:

SBÖ Alt Boyutları:

Sosyal İşbirliği: **.91**

Sosyal Başlımsızlık: **.71**

Sosyal Etkileşim: **.71**

PDÖ Alt Boyutlar:

Dışsallaştırılabilir Problemler: **.95**

Çözümlenmiş Problemler: **.85**

Spearman-Brown İç Tutarlılık Katsayılar:

SBÖ Alt Boyutlar:

Sosyal İşbirliği: **.89**

Sosyal Bağlılık: **.72**

Sosyal Etkileşim: **.73**

PDÖ Alt Boyutlar:

Dışsallaştırılabilir Problemler: **.93**

Çözümlenmiş Problemler: **.84**

Hem Cronbach Alfa hem de Spearman-Brown katsayıların çokluluğuyla .80 ve üzerinde, en düşük değerin ise .71 civarında olması, ölçeğin tutarlı ve güvenilir ölçümler sağladığını kanıtlamaktadır.

Faktör Analizi

Ölçeğin yapı geçerliliğini desteklemek amacıyla yürütülen faktör analizi, maddelerin teorik alt boyutlara uygun dağılımını incelemiştir. Analizde, maddelerin ilgili faktörde yeterli yük değerine sahip olması temel alınmıştır. **.40** faktör yükü, bir maddenin faktöre dahil edilmesi için kabul edilebilir eşik olarak belirlenmiştir.

Ayrıca, bir maddenin birden fazla faktöre yüklenmesini önlemek ve faktörlerin ayrışmasını sağlamak amacıyla, maddelerin en yüksek yüke sahip olduğu faktördeki yük değeri ile diğer faktörlerdeki yük değerleri arasındaki farkın **.10** veya daha yukarı olması şart getirilmiştir. Bu yaklaşımla, ölçeğin beş alt boyutlu yapıdaki güçlü bir şekilde doğrulandığını göstermektedir.

Araç

Test Türü: Uyarılma

Format: Kendini Değerlendirme (Gözlem Temelli) / 4'lü Likert Ölçeği

Mevcut Diller: Türkçe

Popülasyon Grubu: Çocuklar (İtme ve İtme Engelli)

Yaş Grubu: 3-6 yaş

Popülasyon Detayları: Okul öncesi ve anasınıfı çağındaki normal gelişim gösteren ve itme engelli çocukların davranışlarının değerlendirilmesi.

Test Metodolojisi: Gözlemci veya ebeveyn/öğretmen tarafından doldurulan, 63 maddelik, 4'lü Likert (0= asla - 3= sık sık) derecelendirme formatına sahip bir davranış envanteri.

Anahtar Kelimeler

Sosyal Beceri Ölçeği, Çözümlenmiş Problemler, Dışsallaştırılmış Problemler, Erken Çocukluk Eğitim, Çocuk Davranışları, Cronbach Alfa, Spearman-Brown.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlayıcıları: Bilgi Yok

Kurum E-posta Adresleri: Bilgi Yok

Yazma Adresi: Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (1999 Tez Kaynağı)

Şinler, Ücret ve Test Yılı

Ölçek, S. Tüy-Poyraz'ın 1999 yılında sunduğu yüksek lisans tezi kapsamında uyarlanmış ve kullanılmıştır. Telif ve kullanım izinleri için tez yazarından veya ilgili kurumdan (Ankara Üniversitesi) izin alınması gerekmektedir.

Tez referansına YÖK Ulusal Tez Merkezi üzerinden erişilebilir: tez.yok.gov.tr

Ölçeğin orijinal PDF'i buradan indirilebilir: okul-oncesi-ve-anasinifi-davranis-olcekleri-preschool-and-kindergarden-behavior-scales-toad.pdf

Kaynaklar

Tüy-Poyraz, S. (1999). *3-6 yaş arasındaki itme engelli ve iten çocukların sosyal beceri ve problem davranışları yönünden karışık problemler* (Yüksek lisans tezi). Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Okul Öncesi ve Anasınıfı Davranış Ölçekleri (Preschool and Kindergarten)

Behavior Scales) Maddeleri

5 alt boyut ve 63 madde

Sosyal Beceri Ölçeği

Sosyal etkileşim (5 m): İhtiyacı olduğunda yetkinlerden yardım ister.

Sosyal başımsızlık (10 m): Başımsız olarak çalışır ve oynar.

Sosyal işbirliği (10 m): Yetkinlerin yönergelerine uyar.

Problem Davranış Ölçeği

İçselleştirilmiş problemler (14 m): Kaygılı veya gergindir.

Dışsallaştırılmış Problemler (24 m): Diğer çocukları kızdırır veya alay eder.

ARABPSYCHOLOGY.COM